

Gränskontroll av vegetabiliska livsmedel

Stödjande instruktion för livsmedelskontrollen

För import av vegetabilier gäller specifika regler för både olika vegetabilier och för de olika länder som importen sker från. Här kan du läsa om vad som gäller för detta område och hur importen ska gå till. Bara vissa vegetabilier ska gränskontrolleras.

Regler som styr import av vegetabilier

Vilka vegetabilier från vilka länder som måste förämnas till gränskontrollen regleras i specifika rättsakter. Vid kontroll av importerade vegetabilier ska importören veta om gränskontroll krävs eller inte. En importör ska också kunna visa upp ett CED-beslut från en gränskontrollstation i Sverige eller i ett annat EU-land för produkter som ska gränskontrolleras. Kontrollmyndigheten kan verifiera i tillämpliga rättsakter om produkten från ett visst land ska gränskontrolleras eller inte.

De flesta livsmedel från växtriket som importeras till Sverige från länder utanför EU behöver inte kontrolleras vid gränsen. Det finns dock några undantag:

1. Förstärkt importkontroll

I förordning (EG) nr 669/2009 finns regler för en förstärkt importkontroll för bland annat vissa icke-animaliska livsmedel. I bilaga I till förordningen finns en lista över dessa icke-animaliska livsmedel som ska gränskontrolleras. Här finns livsmedel från länder där EU-kommissionen, i huvudsak utifrån RASFF-meddelanden, har konstaterat att det finns ämnen i livsmedel som innebär en hälsofara. Det kan vara mögelgifter, bekämpningsmedelsrester eller sjukdomsframkallande bakterier. Produkterna i förordningen måste gränskontrolleras och provtas med viss frekvens. Bilaga I i förordningen uppdateras av kommissionen halvårsvis.

Sändningen får inte släppas ut på marknaden förrän gränskontrollpersonalen har utfärdat beslutet "gemensam handling vid införsel", på engelska "Common Entry Document", CED. Sändningen får dock transporteras vidare till en annan anläggning efter utförd provtagning i avvaktan på analys svar. CED-beslutet i original ska följa med sändningen till den första anläggningen i EU och ska alltså kunna visas upp där. Se artikel 8.2 i förordning (EG) nr 669/2009.

Om en annan EU-medlemsstat har gränskontrollerat en sändning och sändningen sedan transporterats till en anläggning i Sverige i avvaktan på analys svar, ska utsett införselställe i det andra EU-landet informera Livsmedelsverket centralt. Livsmedelsverket meddelar sedan den berörda kommunen att sändningen är på väg. Kommunen kan då följa upp att CED-beslutet om vidaretransporten verkligen har följt med sändningen i form av vidimerad kopia till anläggningen och att sändningen inte sprids på marknaden i avvaktan på analys svaret. Sändningen ska inte förtullas förrän gränskontrollen med provtagning är klar och kan godkännas av det utsedda införselstället i annat EU-land.

Om analys svaret visar att ett gränsvärde har överskridits avisas sändningen och beslut fattas av första EU-land. Livsmedelsverket centralt fattar beslut om omhändertagande och åtgärd. Se 5 § livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverket informerar kontrollmyndigheten, där sändningen finns. Om sändningen inte befinner sig på importörens lager, informerar Livsmedelsverket även kontrollmyndigheten till importören. Livsmedelsverket informerar det utsedda införselstället i annat EU-land, som gjort kontrollen, om sändningen återsänds till land utanför EU eller destrueras, så kan de fylla i CED-beslutet del II.

Gemensam handling vid införsel, CED (Common Entry Document)

Förstärkt kontroll, enligt förordning (EG) nr 669/2009

"Questions & Answers Paper"

2. Ytterligare skyddsåtgärder

EU-kommissionen utfärdar ibland regler för att skydda människors och djurs hälsa mot smitta eller skadliga ämnen i livsmedel. Åtgärderna innebär restriktioner vid import till EU och är ofta riktade mot vissa produkter från ett visst land. Dessa så kallade skyddsåtgärder finns ofta i beslut som riktar sig till medlemsstaterna och kan börja gälla med kort varsel.

För vegetabiliska livsmedel finns krav på vilka intyg och analys svar som ska följa med sändningen. Vid gränskontrollstationen ska en viss procentandel av sändningarna genomgå identitetskontroll och fysisk kontroll med provtagning.

Information om skyddsåtgärderna

3. **Kontroll av genetiskt modifierade livsmedel (GMO) i ris från Kina**

På grund av problem med inblandning av genetiskt modifierat ris ska ris och risprodukter med ursprung i eller avsända från Kina, listade i bilaga I i beslut 2011/884/EU, gränskontrolleras. Alla sändningar ska åtföljas av hälsointyg och analysrapport enligt förlagor i beslut 2011/884/EU. Analysrapporten ska visa att det inte finns något genetiskt modifierat ris i produkten.

Det kan finnas produkter som omfattas av KN-nummer i beslutet, men som inte innehåller ris. I dessa fall får analysrapporten ersättas av en förklaring från företaget i Kina, där det framgår att partiet inte innehåller ris. Dessa produkter ska inte föranmälas till gränskontroll. Förklaringen ska dock kunna visas upp för kontrollmyndigheten till importören.

Skyddsåtgärd - Genmodifierade livsmedel - GMO

4. **Gränskontroll av Jordbruksverket för vissa vegetabilier**

Vissa vegetabiliska livsmedel omfattas av krav på gränskontroll både av Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Jordbruksverket utför gränskontroll av växter och växtprodukter. Kontrollen gäller växtskydd och handelsnormer. Läs mer på Jordbruksverkets webbplats.

Jordbruksverkets kontroll av vegetabilier

För vegetabiliska livsmedel som kräver gränskontroll

Vid gränskontroll av vegetabiliska livsmedel görs alltid en dokumentkontroll. Utifrån frekvenser angivna i respektive rättsakt utförs slumpmässig identitetskontroll och fysik kontroll med provtagning.

Vid provtagning av vegetabiliska livsmedel gäller följande regler för aflatoxiner och pesticider:

Aflatoxiner

- Provtagnings- och analysmetoder för offentlig kontroll av aflatoxiner i livsmedel ska följa förordning (EG) nr 401/2006.
- Bedömning av provsvaret görs utifrån förordning (EG) nr 1881/2006.

Pesticider

- Provtagnings- och analysmetoder för offentlig kontroll av pesticider i livsmedel ska följa direktiv 2002/63/EG.
- Bedömning av analys svaren vid analys av pesticider görs utifrån gränsvärden i förordning (EG) 396/2005. Gränsvärdena går enklast att finna via EUs pesticiddatabas.

EUs pesticiddatabas

Senast uppdaterad 16 oktober 2019 Ansvarig grupp OK_KLG